

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ СПРИЯТЛИВОГО ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

© Станасюк Н. С., 2017

Проаналізовано зміну позицій України у міжнародних рейтингах за основними інноваційними індикаторами та визначено фактори-стимулятори інноваційного розвитку промислового потенціалу. Запропоновано систему показників оцінювання факторів формування інноваційного середовища за такими індикаторами: розвиток наукового потенціалу; розвиток освітнього потенціалу; розвиток споживчого потенціалу; макроекономічна стабільність; розвиток бізнес-середовища; інвестиційна активність; розвиток ринку праці; розвиток інфраструктури; демографічна ситуація; екологічна стабільність. За допомогою економетричного моделювання визначений ступінь впливу факторів на інноваційний розвиток промислового потенціалу.

Ключові слова: інновації, фактори, інноваційне середовище, промисловий потенціал.

N. S. Stanasyuk

Lviv Polytechnic National University

FACTORS OF FAVORABLE INNOVATION ENVIRONMENT FORMATION FOR INDUSTRIAL DEVELOPMENT POTENTIAL OF UKRAINE

© Stanasyuk N. S., 2017

The current strategic goal of the country, aimed at building an innovative economy, reflects the logical process characteristic for the developed countries, where innovations are drivers of the economic development of the society. To achieve this goal is possible only under the condition of creation of a favourable innovative environment able to increase the usage level of the innovative potential of the country.

The aim of the article is to systematize factors of innovative environment creation in order to select stimulant factors capable to activate the innovative development of the industrial potential in Ukraine. Achievement of the defined purpose involves the consistent implementation of the following tasks: analyzing of the Ukraine's place in the international rankings by major innovation indicators and determining the stimulant factors taking into account the experience of innovative-active countries leaders; distinguishing the influence level of the factors on the development of the innovative component of the industrial potential.

Country's positions under the value of Global Innovation Index, Bloomberg Innovation Index and Global competitiveness index are analyzed in the article. It was found out that during the recent years the country has achieved significant innovation progress due to the improved indicators of the educational component, patent activity, concentration of high technology and obtained scientific and practical results. Also, there is a tendency to provide closer cooperation among science, business and the country, which should become the basis for the formation of the innovative economy in Ukraine.

In order to select the stimulant factors of the innovative development of industrial potential of Ukraine the following indicators are offered: the development of a scientific potential; the development of an educational potential; the development of a consumer potential; macroeconomic stability; the development of the business environment; investment activity; the development of the labor market; infrastructure development; demographic situation; environmental stability. The system of indicators of evaluation factors of the innovative environment creation is formed. Formalization of the innovative component of the industrial potential was carried out by finding the integral index, taking into account indexes which characterize the level of the innovative activity of industrial enterprises.

According to the results of the study of the macro factors influence on the development of innovative industrial potential it was found out that the main stimulator factors of the innovation processes in the country are the development of the labor market and compliance with the environmental sustainability. The obtained results should be considered in the development of the mechanism of public administration in the area of innovation in order to create a favorable environment for innovation in the country.

Key words: innovation, factors, innovative environment, industrial potential.

Постановка проблеми. Пріоритетним напрямом економічної політики України є інноваційний розвиток промислового потенціалу, який повинен стати підґрунтям майбутнього економічного зростання. Сучасна стратегічна мета держави, спрямована на побудову інноваційної економіки, відображає закономірний процес, характерний для розвинених країн світу, де інновації виступають рушіями економічного поступу суспільства. Досягнення зазначеної мети є можливим лише за умови створення сприятливого інноваційного середовища, здатного підвищити рівень використання інноваційного потенціалу країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань, пов'язаних із формуванням інноваційного середовища, займаються провідні вітчизняні та зарубіжні учені. Велика увага дослідників [1–7] зосереджена на вивченні інституційних передумов розвитку інноваційного процесу, аналізуванні проблем розвитку інституційного середовища. Зазначимо, що Д. Кауфманном, А. Краасем та М. Мастрюці були проведені дослідження, на основі якого вчені запропонували систему показників оцінювання інституційної політики щодо сприйняття її суспільством [8]. У [9–11] активно обговорюються переваги створення сприятливого інноваційного середовища за допомогою формування промислових кластерів. Концепція відкритих інновацій як сучасна парадигма інноваційного розвитку та механізми її запровадження в практику господарювання детально обґрунтована Г. Чесбро [12, 13]. Прихильники зазначеної концепції провели дослідження на основі малих, середніх та великих підприємств спрямовані на вивчення можливостей їх взаємодії із зовнішніми джерелами знань [14–16].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Представлені наукові здобутки вітчизняних й зарубіжних дослідників зумовлюють необхідність впорядкування науково-методичних основ формування інноваційного середовища із врахуванням особливостей економічного розвитку країни.

Постановка цілей. Мета роботи – виділити фактори-стимулятори, здатні активізувати інноваційний розвиток промислового потенціалу в Україні. Досягнення визначеної мети передбачає послідовну реалізацію таких завдань: аналізування місця України у міжнародних рейтингах за основними інноваційними індикаторами та визначення факторів-стимуляторів з врахуванням досвіду інноваційно-активних країн-лідерів; встановлення рівня впливу факторів на розвиток інноваційної компоненти промислового потенціалу.

Виклад основного матеріалу. Зазначимо, що з 2007 р. школою бізнесу INSEAD, Світовою організацією інтелектуальної власності та Корнельським університетом проводяться дослідження

інноваційного клімату країн на основі Глобального інноваційного індексу, який формується за витратно-результативним принципом. У результаті усі показники, взяті для його розрахунку, поділяються на дві групи: вхідні та вихідні індекси (табл. 1).

Таблиця 1

Місце України за критеріями глобального інноваційного індексу

Критерії	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.
Глобальний інноваційний індекс	60	63	71	63	64	56
Вхідні індекси						
Інститути	103	117	105	103	98	101
Людський капітал і дослідження	40	48	44	45	36	40
Інфраструктура	101	98	91	107	112	99
Ринковий досвід	64	68	82	90	89	75
Бізнесовий досвід	45	51	79	87	78	73
Вихідні індекси						
Отримані знання та технології (науково-практичні результати)	40	30	45	32	34	33
Результати творчої діяльності	70	83	81	79	75	58

Побудовано за [17].

У 2016 р. порівняно з 2011 р. Україна піднялася на 4 позиції та зайняла 56 місце серед 128 країн світу за значенням глобального інноваційного індексу, що зумовлено значним покращенням результатів за вихідними індексами. Зокрема, за критерієм “Отримані знання та технології” спостерігається підняття на 7 позицій, а за критерієм “Результати творчої діяльності” – на 12 позицій. Серед вхідних індексів найкращі результати спостерігаються за критерієм “Людський капітал та дослідження”, який характеризує високий рівень розвитку освітньої складової в країні.

Проте впродовж досліджуваного періоду продовжують залишатися надзвичайно низькі показники за критеріями “Інститути” та “Інфраструктура”, що зумовлено нестабільністю політичної ситуації в країні, суперечливістю та неоднозначністю нормативно-правової бази, низьким рівнем розвитку інфраструктури, інформаційних та комунікаційних технологій. Також значно погіршилися результати за критеріями “Ринковий досвід” та “Бізнесовий досвід” внаслідок погіршення інвестиційного клімату в країні, зниження рівня конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу та відтоку працівників розумової праці.

Варто відзначити, що Україна у 2016 р. за значенням інноваційного індексу, який обраховується міжнародним агентством Bloomberg, посіла 41 місце, опинившись між Латвією та Болгарією [18]. Критеріями визначення зазначеного індексу є інтенсивність проведення НДДКР щодо вкладу у ВВП; продуктивність праці; концентрація високих технологій; концентрація дослідників; продуктивність промисловості; рівень освіти; патентна активність. Серед країн світу Україна характеризується високими показниками, які відображають освітню складову, знаходячись на 5 місці за зазначеним показником. Також позитивні результати одержано за рівнем патентної активності (28 місце) та концентрацією високих технологій (36 місце).

Вагомим критерієм економічного розвитку держави є індекс глобальної конкурентоспроможності. Незважаючи на те, що за індексом глобальної конкурентоспроможності, Україна протягом досліджуваного періоду опустилася на чотири позиції, за значенням інноваційного критерію спостерігається підняття на одинадцять позицій (табл. 2).

**Місце України за критеріями інноваційної складової
в індексі глобальної конкурентоспроможності**

Критерії	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.
Індекс глобальної конкурентоспроможності	89	82	73	84	76	79	85
Інновації	63	74	71	93	81	54	52
Критерії інноваційної складової							
Здатність до інновацій	37	42	58	100	82	52	49
Якість науково-дослідних інститутів	68	72	64	69	67	43	50
Витрати компаній на дослідження і розробки	69	75	104	112	66	54	68
Співпраця університетів та промисловості у дослідженнях та розробці	72	70	69	77	74	74	57
Державні закупівлі високотехнологічної продукції	112	112	97	118	123	98	82
Наявність учених та інженерів	53	51	25	46	48	29	29

Побудовано за [19].

Загалом одержані результати вказують на дієвість та результативність проведених протягом останніх років в країні реформ, спрямованих на формування інноваційно-орієнтованої економіки.

В [20, с. 103] узагальнено фактори, які мають позитивний вплив на розвиток інноваційної діяльності підприємств із врахуванням рівнів їх значущості. Так, до факторів першого рівня впливу зараховано грошові та людські ресурси, другого – часові ресурси, відповідність інноваційним потребам ринку та наявність державної підтримки.

На важливості людських ресурсів для активізації інноваційного розвитку наголошує М. Одрехівський, який розробив концептуальну модель розвитку соціуму, згідно з якою на верхньому щаблі повинні знаходитись люди-пророки, які здатні генерувати нові ідеї, визначити напрям розвитку системи [21]. Інтелектуальний потенціал є рушійною силою інноваційного поступу країни.

У табл. 3 систематизовано фактори, що сприяють інноваційному розвитку промислового сектору економіки в інноваційно-активних країнах.

Таблиця 3

Фактори-стимулятори інноваційних процесів в інноваційно-активних країнах світу

Країни-лідери	Фактори успіху інноваційного розвитку
1	2
Швейцарія	Поступове збільшення видатків на проведення наукових досліджень та запровадження новітніх технологій; орієнтація на прикладні наукові дослідження; налагодження співпраці між університетами та суспільством; заборона комерціалізації наукових розробок, на які скеровувалися державні інвестиції; створення технопарків; послідовність інноваційної політики держави; активна участь у міжнародних дослідницьких програмах
Швеція	Фінансування наукових досліджень за рахунок підприємницького сектору; розвиток інноваційного підприємництва; сприятливий інвестиційний клімат; наявність кваліфікованого персоналу; залучення державних інститутів до процесу впровадження інновацій; орієнтація університетів на потреби ринку
Сінгапур	Формування інтелектуального потенціалу, залучення зарубіжних вчених; орієнтація на прикладні дослідження; державна підтримка інноваційних програм; розвиток інноваційного підприємництва на основі малих і середніх фірм

1	2
Фінляндія	Розвиток державно-приватного партнерства; наявність розвиненої інноваційної інфраструктури; пільгове кредитування інноваційно-активних підприємств; наявність державної частки у провідних інноваційних компаніях; чергування державної конкуренції та кооперації
Великобританія	Інвестування у створення нових технологій; прийняття довгострокової інноваційної стратегії розвитку; відповідність інновацій потребам бізнесу; регіональне інвестування інноваційних проектів; орієнтація на приватну ініціативу
Нідерланди	Поліпшення інноваційного клімату; зосередження на стратегічно важливих сферах; орієнтація на регіональний рівень інноваційних проектів; активна участь у міжнародних дослідницьких програмах; розвиток малого і середнього інноваційного підприємництва; формування розвиненого науково-освітнього комплексу
Данія	Державне фінансування наукових досліджень університетів; створення галузевих науково-дослідних інститутів; наявність посередницьких структур між державою та суб'єктами господарювання; наявність інноваційних інкубаторів
Гонконг	Розвиток малого інноваційного підприємництва; створення науково-технологічних парків; пріоритетність прикладних досліджень; активне запровадження передових закордонних технологій; сприятлива патентна політика
Ірландія	Орієнтація на приватний сектор; залучення іноземних кваліфікованих фахівців; активна державна підтримка інноваційного розвитку; зростання іноземних вкладень; активна участь у міжнародній технологічній кооперації
США	Створення спеціальних організацій у межах виконавчої влади; налагодження співпраці між університетами та промисловістю; стимулювання приватних ініціатив; розвинене інституційне середовище; трансфер технологій; венчурне фінансування; широке використання організаційно-економічних стимулів (пільгове оподаткування, кредитування інноваційно-активних підприємств, спрощене ліцензування винаходів); розвиток інноваційної інфраструктури та ринку інновацій; проходження інноваційними проектами державної експертизи

Складено за [22].

На основі проведеного аналізу успішного зарубіжного досвіду реалізації інноваційної моделі розвитку економіки можна виділити такі ключові фактори, що сприятимуть інноваційному розвитку промислового потенціалу, зокрема, формуванню креативного середовища, розвитку інноваційної інфраструктури, налагодженню державно-приватного партнерства, високому рівню інвестиційної активності.

На початковому етапі вирішальну роль для ефективної реалізації інновацій відіграє креативне середовище як підґрунтя виникнення новаторських ідей, які в майбутньому можуть бути втілені у промислові розробки. Розвиток інноваційної інфраструктури передбачає створення науково-технологічних парків, інноваційних бізнес-інкубаторів, центрів трансферу технологій, інноваційних кластерних утворень та венчурних фондів. Активна державна підтримка інноваційно-активних підприємств та налагодження державно-приватного партнерства є ключовим чинником успіху інноваційних перетворень фактично усіх розвинених країн світу. З метою налагодження співпраці між університетами та суб'єктами бізнесу активно створюються посередницькі структури, які відіграють роль “постачальника інновацій”. Прикладами успішного функціонування таких структур є Godkandt Tekn logisk Service – в Данії, Innovation Bridge – у Швеції.

Фактори формування інноваційного середовища пропонуємо згрупувати в перерізі таких індикаторів (табл. 4).

Система показників оцінювання факторів формування інноваційного середовища

Групи індикаторів	Показники
Розвиток наукового потенціалу (x_1)	Частка дослідників у чисельності економічно активного населення працездатного віку, %; питома вага докторів економічних наук у чисельності економічно активного населення працездатного віку, %; питома вага кандидатів економічних наук у чисельності економічно активного населення працездатного віку, %; питома вага прикладних досліджень у загальному обсязі виконаних наукових та науково-технічних робіт, %; питома вага обсягу виконаних наукових та науково-технічних робіт у ВВП, %; кількість організацій, які виконують наукові дослідження й розробки, од. на 100000 населення
Розвиток освітнього потенціалу (x_2)	Частка студентів вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації у чисельності населення, %; чисельність фахівців з ВНЗ III–IV рівнів акредитації, осіб на 100000 населення; чисельність аспірантів, осіб на 100000 населення; чисельність докторантів, осіб на 100000 населення; кількість ВНЗ I–IV рівнів акредитації, од. на 100000 населення
Розвиток споживчого потенціалу (x_3)	Середньомісячна номінальна заробітна плата, дол. США; доходи населення у розрахунку на одну особу, дол. США; частка населення із середньодушовими еквівалентними доходами у місяць (грошовими), нижчими від прожиткового мінімуму, %; частка населення із середньодушовими еквівалентними доходами у місяць (загальними), нижчими від прожиткового мінімуму, %; темп зростання номінальної заробітної плати, % до попереднього року; темп зростання реальної заробітної плати, % до попереднього року; темпи зростання доходів населення, % до попереднього року; індекс споживчих цін (грудень до грудня попереднього року), %
Макро-економічна стабільність (x_4)	Середній офіційний курс національної грошової одиниці до долара США, грн (за 100 доларів США); валовий внутрішній продукт у розрахунку на одну особу, дол. США; темп зростання валового внутрішнього продукту в розрахунку на одну особу, % до попереднього року; темп зростання податкових надходжень, % до попереднього року; темп зростання обсягу кредитів, наданих банками, % до попереднього року
Розвиток бізнес-середовища (x_5)	Питома вага підприємств, що одержали прибуток, у %, до загальної кількості; рентабельність операційної діяльності підприємств, %; темп зростання кількості суб'єктів Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ), %; кількість малих підприємств на 10 тис. наявного населення, од.; кількість найманих працівників на малих підприємствах, %, до кількості найманих працівників підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності; обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) малими підприємствами, %, до обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) по економіці загалом; індекс обсягів роздрібного товарообороту підприємств (у порівнянних цінах), %, до попереднього року; темпи зростання обсягу експорту товарів і послуг, %
Інвестиційна активність (x_6)	Капітальні інвестиції на одну особу у фактичних цінах, дол. США; темп зростання обсягів капітальних інвестицій, %, до попереднього року; приріст прямих іноземних інвестицій в Україну, млн дол. США
Розвиток ринку праці (x_7)	Рівень зайнятості населення працездатного віку, %, до населення відповідної вікової групи; коефіцієнт обороту робочої сили по прийому, %, до середньоблікової кількості штатних працівників; темп зростання чисельності зайнятих, %, до попереднього року; темп спаду чисельності безробітних, %, до попереднього року
Розвиток інфраструктури (x_8)	Введення в експлуатацію загальної площі житла, кв. м на 1000 населення; планова ємність амбулаторно-поліклінічних закладів на 10000 населення, осіб; кількість загальноосвітніх навчальних закладів од. на 100000 населення; кількість бірж, од. на 1000 населення; кількість ринків з продажу споживчих товарів на кінець року, од. на 1000 населення; перевезення вантажів усіма видами транспорту, млрд т; темпи зростання обсягів перевезення вантажів усіма видами транспорту, %, до попереднього року
Демографічна ситуація (x_9)	Природний приріст населення, тис. осіб; міграційний приріст населення, тис. осіб; середня очікувана тривалість життя, років; чисельність живонароджених осіб на 10000 населення; чисельність померлих осіб на 10000 населення; кількість уперше зреєстрованих випадків захворювань, од. на 10000 населення; кількість зареєстрованих шлюбів, од. на 10000 населення; темп зростання чисельності постійного населення, %
Екологічна стабільність (x_{10})	Скид неочищених забруднених вод, млн куб. м; викиди діоксиду сірки на одну особу, кг/особу; викиди оксидів азоту на одну особу, кг/особу; утворення відходів, 1000 т / рік

Сформовано автором.

Для стандартизації зазначених показників з метою одержання відповідних інтегральних показників за кожним із виділених індикаторів використаємо такі співвідношення:

$$X_{iy}^I = \frac{x_{ij}}{x_{m+1j}} ; \quad (1)$$

$$X_{iy}^I = \frac{x_{m+1j}}{x_{ij}} , \quad (2)$$

де $i = 1, 2, \dots, m; j = 1, 2, \dots, n$; X_{m+1j} – j -й показник еталонного року.

При цьому формулу (1) необхідно застосовувати для показників-стимуляторів, а формулу (2) – для показників-дестимуляторів.

Відхилення від еталону потрібно визначати за такою формулою:

$$Y_{iy} = 1 - X_{ij}^I . \quad (3)$$

Виділення динамічних рядів у перерізі зазначених індикаторів дає змогу оцінити тенденційність змін основних соціально-економіко-екологічних процесів країни, що необхідно для прийняття ефективних управлінських рішень у сфері державного управління розвитком промислового потенціалу (табл. 5).

Таблиця 5

Динаміка факторів формування інноваційного середовища в Україні

Роки	Інтегральні показники розвитку макросередовища									
	x ₁	x ₂	x ₃	x ₄	x ₅	x ₆	x ₇	x ₈	x ₉	x ₁₀
2000	0,061	0,318	0,296	0,150	0,307	0,931	0,066	0,126	0,178	0,003
2001	0,256	0,256	0,231	0,161	0,104	0,397	0,075	0,092	0,173	0,015
2002	0,241	0,202	0,333	0,194	0,182	0,327	0,045	0,078	0,151	0,027
2003	0,015	0,206	0,334	0,138	0,150	0,456	0,056	0,032	0,137	0,144
2004	0,152	0,147	0,124	0,058	0,052	0,115	0,047	0,037	0,144	0,142
2005	0,082	0,096	0,046	0,128	0,055	0,287	0,002	0,042	0,140	0,273
2006	0,219	0,022	0,237	0,030	0,027	0,267	0,038	0,024	0,115	0,366
2007	0,155	0,015	0,190	0,010	0,026	0,010	0,006	0,018	0,045	0,463
2008	0,223	0,041	0,079	0,075	0,083	0,001	0,011	0,016	0,096	0,402
2009	0,222	0,007	0,039	0,426	0,065	0,525	0,119	0,097	0,077	0,284
2010	0,216	0,052	0,217	0,050	0,044	0,427	0,047	0,035	0,076	0,379
2011	0,208	0,062	0,194	0,237	0,041	0,341	0,035	0,056	0,045	0,423
2012	0,190	0,113	0,149	0,226	0,102	0,334	0,035	0,057	0,002	0,418
2013	0,169	0,176	0,032	0,066	0,070	0,482	0,012	0,037	0,028	0,399
2014	0,025	0,191	0,254	0,377	0,153	0,862	0,125	0,102	0,011	0,044
2015	0,392	0,064	0,110	0,467	0,076	0,679	0,084	0,031	0,025	0,024

Розраховано за [23].

Формалізація інноваційної компоненти промислового потенціалу здійснювалася за допомогою знаходження інтегрального показника із врахуванням показників, що характеризують інноваційну активність промислових підприємств.

Для визначення сили впливу факторів використовується такий матричний алгоритм:

$$A = (X'X)^{-1} X' y, \quad (4)$$

де A – сила впливу окремого фактора, представлена у вигляді вектора-стовпця; X – матриця факторів; X' – відповідно до X транспонована матриця; $(X'X)$ – обернена матриця до добутку матриць X' та X ; y – вектор-стовпець показників, які характеризують результат.

У процесі побудови економетричних моделей, які дають змогу врахувати значну кількість різноманітних факторів прямого та опосередкованого впливу на інноваційний розвиток промислового потенціалу, ми відібрали фактори, які мають найбільший вплив на формування зазначеного показника та одержали таке рівняння:

$$Y_1 = 1,01 - 1,187x_1 + 0,308x_2 + 0,228x_3 - 0,582x_4 - 0,226x_6 + 4,747x_7 - 1,277x_8 + 0,104x_9 + 0,513x_{10}, \quad (5)$$

де Y_1 – інтегральний показник розвитку інноваційної компоненти промислового потенціалу.

Між змінними X_2 та X_5 існує сильний кореляційний зв'язок, що може бути причиною мультиколінеарності, тому ми виключили індикатор: розвиток бізнес-середовища.

Значущість кожного коефіцієнта регресії визначається порівнянням t -статистики з критичним значенням за рівня довірчої ймовірності $p = 0,95$ і кількістю ступенів свободи $n - m - 1 = 16 - 10 - 1 = 5$ ($t_{кр} = 2,57$).

Згідно з отриманим рівнянням, основним фактором-стимулятором інноваційного розвитку промислового потенціалу в Україні є розвиток ринку праці. Одержані результати підтверджують позиції інших дослідників щодо домінуючої ролі людського капіталу у розвитку інновацій. Здатність індивідуума не ординарно мислити та виконувати складні завдання є головною конкурентною перевагою на сучасному ринку праці. Проте феноменом української економіки є те, що, незважаючи на зменшення наукового потенціалу, протягом останніх років вдалося досягти істотного інноваційного поступу, що ще раз підтверджує необхідність налагодження співпраці між наукою та бізнесом в країні.

Другим за значущістю фактором є екологічна стабільність, яка спонукає впроваджувати ресурсощадні та маловідходні технології з метою дотримання вимог концепції сталого розвитку та покращення якості життя населення.

Проведена перевірка адекватності моделі за рядом статистичних характеристик свідчить про її високу надійність та достовірність одержаних результатів. Так, коефіцієнт множинної кореляції 0,92 вказує на сильний зв'язок між результативним показником та обраними факторними ознаками. Коефіцієнт множинної детермінації 0,84 свідчить, що результативний показник залежить від факторних ознак на 84 %.

Висновки та перспективи подальших досліджень:

1. Враховуючи позитивні досягнення України впродовж останніх років щодо інноваційного поступу, головним завданням країни сьогодні є нарощування інноваційної компоненти промислового потенціалу за допомогою формування сприятливого інноваційного середовища для генерування ідей та активного запровадження інноваційних розробок у практику господарювання.

2. Інноваційне середовище є збалансованим поєднанням умов макросередовища, які взаємодіють між собою з метою максимальної реалізації інноваційного потенціалу та формування інноваційно-орієнтованої економіки.

3. За результатами проведеного дослідження впливу факторів макросередовища на інноваційний розвиток промислового потенціалу встановлено, що основними факторами-стимуляторами інноваційних процесів в країні є розвиток ринку праці та дотримання екологічної стабільності.

4. Одержані результати необхідно враховувати під час розроблення механізму державного управління у сфері інновацій з метою формування сприятливого інноваційного середовища у країні.

5. Середовищний підхід до управління інноваційним розвитком промислового потенціалу ґрунтується на створенні умов для ефективного запровадження інновацій, формуванні інноваційної культури, стимулюванні ініціатив та налагодженні взаємин між усіма учасниками інноваційного процесу.

1. Амоша О. Інноваційний шлях розвитку України: проблеми та рішення / О. Амоша // *Економіст*. – 2005. – Вип. 6. – С. 28–32. 2. Геец В. М. Институциональная обусловленность инновационных процессов в промышленном развитии Украины / В. М. Геец // *Экономика Украины*. – 2014. – № 12(629). – С. 4–19. 3. Демінський С. А. Роль інститутів у формуванні нової економіки / С. А. Демінський // *Формування ринкових відносин в Україні*. – 2013. – № 4. – С. 20–24. 4. Дементьев В. В. Чому Україна не інноваційна держава: інституційний аналіз / В. В. Дементьев, В. П. Вишневський // *Економічна теорія*. – 2011. – № 3. – С. 5–20. 5. Проблеми і перспективи ринково-орієнтованого управління інноваційним розвитком: моногр. / за ред. С. М. Ілляшенка. – Суми: ТОВ “Друкарський дім “Папірус”, 2011. – 644 с. 6. Краус Н. М. Становлення інноваційної економіки в умовах інституціональних змін: моногр. / Н. М. Краус. – К.: ЦУЛ, 2015. – 596 с. 7. Fedulova L. Institutional environment for innovation development of Ukrainian regions / L. Fedulova // *Економіст*. – 2012. – No. 5. – P. 38–42. 8. Kaufman D. The Worldwide Governance Indicators: Methodological and Analytical Issues / D. Kaufman, A. Kraay, M. Mastruzzi // *World Bank, Policy Research Working Paper*. – 2010. – No. 5430. – P. 29–39. 9. Hulsink W. J. Pathways to High-Tech Valleys and Research Triangles: Innovative Entrepreneurship, Knowledge Transfer and Cluster Formation in Europe and the United States / W. J. Hulsink, J. M. Dons. – Springer-Verlag New York Inc., 2008. – 311 p. 10. Fernando A. Ribeiro Serra Open and closed industry clusters: The social structure of innovation / F. Serra // *globADVANTAGE*. – 2008. – No. 24. – P. 1–29. 11. She B. Theories and Practices of Innovative Cluster Construction / B. She. – Science Press, 2012. – 214 p. 12. Chesbrough H. W. Open Innovation: A New Paradigm for Understanding Industrial Innovation / H. W. Chesbrough. – Oxford: Oxford University Press, 2006. – 400 p. 13. Chesbrough H. W. New Frontiers in Open Innovation / H. Chesbrough, W. Vanhaverbeke, J. West. – Oxford: Oxford University Press, 2014. – 337 p. 14. Bogers M. Leveraging external sources of innovation: A review of research on open innovation / M. Bogers, J. West // *Journal of Product Innovation Management*. – 2014. – No. 4 (Vol. 31). – P. 814–831. 15. Brunswicker S. and Vanhaverbeke W. (2015) Open Innovation in Small and Medium-Sized Enterprises (SMEs): External Knowledge Sourcing Strategies and Internal Organizational Facilitators / S. Brunswicker, W. Vanhaverbeke // *Journal of Small Business Management*. – 2015. – No. 4 (Vol. 53). – P. 1241–1263. 16. Kazuhiro A. (2013), Evolutionary perspectives on the internationalization of R&D in Japanese multinational corporations / A. Kazuhiro, E. Westney // *Asian Business & Management*. – 2013. – No. 1 (Vol. 12). – P. 115–141. 17. The Global Innovation Index [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org>. 18. Bloomberg Innovation Index [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bloomberg.com>. 19. The Global Competitiveness Report. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.weforum.org>. 20. Шипуліна Ю. С. Організаційно-економічні передумови формування інноваційно-сприятливого середовища на підприємстві / Ю. С. Шипуліна // *Маркетинг і менеджмент інновацій*. – 2013. – No. 3. – С. 100–113. 21. Одрехівський М. В. Маркетингово-орієнтоване управління рекреаційними інноваційними підприємствами: моногр. / М. В. Одрехівський. – Дрогобич, РВДДПУ, 2009. – 488 с. 22. Хімченко А. М. Активізація та розвиток інноваційних процесів в країнах світу: ретроспектива та сучасний стан / А. М. Хімченко, О. О. Махнович // *Економіка та держава*. – 2013. – № 12. – С.47–51. 23. Відкрита статистична база Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.